

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunei.

Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se sîmit administrațiunei tipografiei diec. zane

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

O notă disonantă.

În anul trecut ne cercetase Dr. Nicolae Brinzeu, preot gr.-cat. în Vulcan să iee contact cu noi în combaterea sectelor religioase, ce netăgăduit bântue ambele biserici.

Pentru combaterea sectelor înființase o revistă sub titlul »Calea Vieții«. Primul număr din »Calea Vieții« s'a tipărit la »Concordia« din Arad, căci făgăduise a rămâneă imun de orice tendență proselită față de biserica noastră.

»Unirea« din Blaj întimpină aceasta apariție în Arad ca un triumf al unirei. Se preamărește părintele episcop Dr. D. Radu ca mecenatele propagandei unite și le invederează existența unei organizații de propagandă unită. »Calea Vieții« este organul de popularizare a acelei propagande.

În urma acestor descoperiri »Concordia« îi deneagă continuarea tipăririi, dar foaia de propagandă apare instructivă pentru popor, căci n'a sosit încă momentul să-și depună masca.

La anul nou ne pomenim iarăși cu ea în Arad. Se tipărește acolo de unde a fost scoasă odată, la Concordia.

De introducere se prezintă cu următorul prim articol:

ANUL NOU.

— Ușa prin care intrăm. —

Evangelhia dela Ioan 10, 1 urm. (la Utrenie).

»Zis'a Domnul către Jidovii, cari veniseră la dânsul: Amin, Amin zic vouă, cela-ce nu intră pe ușe în staulul oilor, ci sare pe airea, acela este hoț și tâlhar. Iară cela-ce intră pe ușe, acela este păstor al oilor Acestuia portarul îi deschide și oile ascultă glasul lui și pe oile sale le strigă pe nume și le scoate. Și când scoate oile sale, umblă înaintea lor; și oile merg după dânsul, că ele știu glasul lui. Iară după cel străin nu merg, ci fug dela dânsul, că nu cunosc glasul străinilor. Aceasta asemănare le-a zis-o lor Isus; iară ei nu au înțeles, ce erau, cele ce le zicea lor. Și iară le-a zis lor Isus: Amin, Amin, zic vouă, că eu sunt ușa oilor. Toți, câți au venit mai înainte de mine, hoți sunt și tâlhari, ci nu i-au ascultat pe dânsii oile. Eu sunt ușa:

prin mine va intră cineva, se va mântui și va intră și va ieși și pășune va află.»

»Deci prin Isus Hristos să intrăm în anul nou, căci numai prin el putem să intrăm și să ieșim și să ne mântuim...«

În coala de penumerare la »cea mai bună gazetă pentru popor«! se provoacă, că este recomandată de Preasfințiile Lor Domnii episcopi: al Lugosului, Orăzii-mari și al Aradului.

Am cerut dela P. S. S. D. episcop al Aradului, Ioan I. Papp explicație asupra pretinsei recomandări și am primit răspunsul categoric, că nu a dat nici o recomandare pentru »Calea Vieții« ci s'a constatat, că un asesor consistorial a căzut jertfă bunăcredinței sale.

Să se știe dar, că provocarea la recomandarea Preasfinției Sale, episcopul Aradului, este improprie.

Fără în'oială, că în favorul nenorocirilor de războiu sufletele sunt deschise pentru mângâiere, terenul e priincios pentru propagandă religioasă. Și toate bisericile își dau silința de a profita de inclinarea credincioșilor spre mângâiere bisericască. Umăr la umăr lucrând bisericile în aceasta direcțiune, fie-care în cercul său de activitate, săvârșesc o faptă bună creștinească. Dar a se folosi de nenorocirea generală pentru a intră în turma altuia cu scop de a o mai turbură sufletește, și a mai adange la suferințele generale, este manieră de lup răpitor, care intră după pradă între jerfele războiului.

»Calea Vieții« lui Dr. Nicolae Brinzeu nu este calea vieții noastre.

Regretăm nespun, că în vremuri, când armonia sufletelor ar trebui să domineze întregă viața noastră socială, să ivesc și note disonante de felul misionarului Dr. Nicolae Brinzeu. Sperăm, însă, că conștiința vieie a preoțimei noastre va amufl aceasta notă disonantă prin sufletul ei mare istoric cu care întotdeauna mântuire a fost poporului său.

Comori îngropate.

Comori îngropate?! Unde sunt?! va întreba unul sau altul dintre cetitorii acestei reviste, să le desgropăm numai decât și să ne ferim cu ele. Iată-le! Și ce multe, multe sunt, de omul nici macar nu le poate spune așa în grabă. O minte ageră și sănătoasă, lăsată în plata Domnului să se păraginească, nu e o comoară îngropată? Niște brațe tinere și vânjoase dedate lenei nu egaleză cu o comoară pierdută? Cât de departe pot duce pe om niște brațe muncitoare Doamne! O viață familiară provăzută cu toate cele de lipsă de cătră Dumnezeu și din partea oamenilor care revarsă în societate cinste, voie de viață și seninătate, oare nu este o mare comoară pierdută, când se lasă târlă în abis de cătră niște vederi și gusturi proaste. Dară venitul anual câștigat cu atâta sudoare și abnegațiune, dacă s'ar chivernisi pretutindenea cuminte nu ar crește încetul cu încetul și s'ar preface în o comoară, scumpă care ar scăpa sufletul multor oameni de urmările groaznice ale mizeriei. Gândiți-vă bine iubiți cetitori și la ușa fieștecarei case ve-ți afla una sau mai multe comori îngropate după cum e mai mult ori mai puțin luminat sufletul gazdei care o locuiește.

La toate neamurile de pe fața pământului vom afla comori îngropate și acestea cu atât mai puține cu cât gradul de cultură este mai înalt, dară la neamul nostru numărul lor parecă a ajuns maximul. Noi ne folosim mai puțin de energia trupească și sufletească de care dispunem, ori noi suntem aceia cari ne cheltuim puterile pe lucruri zădarnice. La noi sunt leghion la număr: brațele lenevite, mințile stricate de păragenire, obiceiurile rele, capitale enorme asvârlite pe ferastră afară, firoscosii stupizi și intoleranți, cari după vorba scripturii, nici ei nu vor să între în împărăția cerurilor nici pe cari vor să între nu-i lasă.

Afară e frig de crepă lemnele, zice un scriitor străin, omul își ia bunda cea mai groasă că să poată scăpa de suflarea lui de ghiață; fetele acestui neam însă merg la joc în mătasa cea mai fină cea mai subțire numai ca să pară lumii frumoase și chițoșe. Urmarea e că după vre-o câțiva ani să pogoară în mormânt în urma răcelii foarte multe din aceste ca mame lăsând și în copii lor sămânța celei mai urâte boale. Grozav lucru! să cheltuiești sute de florini ca să-ți bagi în oase tuberculoza. Și de fapt făloșia năroadă bagă în boala cea mai grozavă pe mulți tineri și tinere de ale noastre la sat. Iată deci numai un singur

fel din cele multe cum ni se duc pe copcă comori scumpe!

Biserica e slabă acuși ploaie în ia, preotul șede cu chirie când într'un cap al satului când într'altul și trăiește ca vai de capul lui, de pe azi pe mâne. Cărcimarul și cărciuma înfloresc însă din zi în zi de ți e mai mare dragul. Dacă vei merge numai pe la douăzeci de case cu fete mari vei afla investite în haine cari acuși nu mai sunt la modă 40.000 de coroane și dacă vei merge în o sută vei afla o 100 așa de mii. Zeci de mii băgate în zdrențe iară casa lui Dumnezeu de unde ar putea să isvorească atâta lumină atâta robustitate sufletească, nu peste multă vreme va devini o ruină după partea credincioșilor ei. Iată comoara comorilor, biserica strămosească, pierdută, pe când năravurile urite, cari seacă măduva unui popor în scurtă vreme, sunt cultivate cu toată dragostea și intențitatea. Așa se îngrop la noi zilnic energii și comori și dragostea pentru lumina cea adevărată, care izvorește în primul rând din învățăturile bisericeii iară în al doilea rând din cultura popoarelor conducătoare, în loc să ieie proporții tot mai mari, parecă treptat să stânge. Valurile de lumina din apus atât de greu pot străbate la noi fiindcă sunt scrise în limbi străine și au la bază grade culturale, cari diferă de gradul nostru de cultură, dară nici noi nu ne luăm cea mai mică osteneală să ajungem la ele. Sunt zeci de cărți atât de luminoase atât de pătranzător și convingător de scrise, încât ne-ar putea și noaună lumina mintea în cazuri de lipsă, dar nu le știm, nu le cunoaștem. Atâtea acțiuni umane și creștinești se petrec în țările culte, din cari am putea și noi să învățăm ceva, dar noi nu ne dăm silința măcar să auzim de cele, necum să le studiem. *Câtă lumină și câtă nobleță e îngropată pentru noi pe veci vecilor!!!*

Dacă mai voim deci să trăim pe lume alătura de popoarele culte și muncitoare de viza noastră va trebui să fie:

„Să ne desgropăm comorile“! Poporul nostru va trebui curățit și la munte și la șes de năravurile rele păgubitoare sub raportul material ca și sub al spiritului așa cum se curăță pomii de omide, cari le nimicește puterea de viață.

Omidetele ce rod corpul nostru național ca alcoholismul, făloșia, trândăvia, risipirea, lipsa de cultură temeinică, vor trebui să piară în urma muncii bisericeii și a asociațiilor noastre de cultură pentrucă dacă rămân ele perim noi. Fieștecare braț să muncească, fieștecare minte să cugete și să se lucreze neîncetat în fieștecare familie să se păstreze aceiași sfială și aceiași

sfințenie ca în biserică. Un creștinesc și sănătos duh familiar va crește mai bine bărbați și mame destoinice pe seama poporului nostru. *sănătatea, munca și păstrarea* să fie treimea culturală la care să ne închinăm toți dela mic până la mare dela opincă până la vlădică.

Fieștecare trândav, fieștecare părinte păcătos fieștecare orb intelectual și moralmente să se considere de un dușman de moarte al neamului său pe care îl așteaptă aici pe pământ și dincolo în viața vecinică, pedepse mari. Omul e făcut pe lume să muncească din toate puterile sale și să producă mulțămire și fericire în jurul său. Fieștecare să aibă pururea în mintea sa cuvintele domnului nostru Isus Cristos carele răsplată aici pe pământ jos și la ceriuri sus o conditionează de fructele ce le produce sufletul nostru. Tot ce e neroditor și uscat să va țipa în foc ca să se nimicească, iată cum sună atotputernica și neschimbabila judecată supremă. Osânda ori fericirea vecinică, se cuprinde în faptele noastre.

Zero.

Învățământul scrisului și al cetitului.

De: Iosif Moldovan, înv.-dir.
(Continuare).

Procedura metodică

A.) Exercițiile de desemn.

În zilele prime, conform planului de învățământ, școlarii se deprind cu ordinea școlară. Învățătorul va îngriji să deștepte plăcere și interes prin procedura sa. Între altele va deprinde pe elevi cu exerciții corporale mai ușoare, cari pe lângă însemnătatea lor igienică mai au oarecare farmec asupra intelectului.

În una din aceste prelegeri, învățătorul va deprinde pe băeți să învârtă brațul înainte și înapoi. Aceasta învârtire a brațului drept o va încerca învățătorul și în fața tablei cu creta în mână. După vre-o câteva încercări în dreapta și stânga, sau mai bine zis înainte și înapoi, fără veste va lăsa să ajungă creta pe tablă în decursul învârtirii. Va fi o surprindere plăcută pentru școlari când în urma lăsată de cretă vor recunoaște forma cercului, după care de multe ori au alergat ei prin curte. În caz de lipsă însă învățătorul pa putea intui cu ei cercul în natură, asemănându-l cu chipul după tablă.

Prin repetirea acestui exercițiu se va stârni în școlari bucurie și interes. Ei încă ar dori să încerce și să facă cercul. Folosindu-se de ocaziune, învățătorul va chema școlarii unul câte unul, să încerce și ei a învârti brațul în fața tablei cu creta în mână.

În prelegerea următoare va vorbi școlarii despre tăbliță. După ce vor cunoaște tăblița și menirea ei, după ce le-a arătat cum să așeze tăblița pe bancă, cum să țină condeiul, va încerca exercițiul din prelegerea trecută acum pe tăbliță și încă la comandă așa: Prindeți condeiul în mâna dreaptă! Mâna stângă pe

colțul tăbliței! Învingeți mâna cu condeiul deasupra tăbliței! Înainte! Înapoi! Bine! Condeiul pe bancă! Mânile îndărăt!

Încă odată! Fiți atenți!

Prindeți condeiul în mâna dreaptă! Mâna stângă pe colțul tăbliței! Copiii! Grijiți când voi zice: să învingeți mâna cu condeiul deasupra tăbliței, voi veți începe să învingeți și când se va învârti mâna mai repede, lăsați să atingă vârful condeiului ușor fața tăbliței.

Acum!

Învârtiți mâna cu condeiul deasupra tăbliței! Bine! Destul! Condeiul pe bancă! Mânile îndărăt!

Învățătorul va controla acum tăblițele. Lucrarea cea mai bună va arăta-o la toți școlarii. La cele mai puțin succese, va spune cauza nesuccesului. Cercul lui Nicolae e prea mic. Ilie, tu ai apăsât prea tare condeiul pe tăbliță. Elena n'a învârtit destul de repede mâna.

Exercițiul se va repeta apoi și în altă prelegere.

Acum va arăta învățătorul cum să învârtască condeiul într'un loc, în mijlocul cercului, ca să se facă un *punct* mare. Figura aceasta va reinprospăta în sufletul elevilor ideea despre *roată*. Iată cercul (rafal), iată butucul roții. Dacă vom face punctul deasupra pe periferia cercului, copiii vor recunoaște forma *inelului*. Punem punctul pe o latură a periferiei și le arătăm un *cercel*.

În prelegerea următoare le vom demândă să pună punctul în interiorul cercului, jos aproape de periferie iar în partea opusă, afară de periferie să facă o codiță. Copiii vor cunoaște forma *mărului*. Facem lângă măr un cerc de tot mic. Punctul îl punem în partea deasupra, aproape de periferie. Din punct tragem o codiță mai lungă în sus și vom căpăta chipul unei *cireșe*.

Până aici s'a întipărit în mintea școlarii noțiunea numărului *unu*. Acum împărțind mărul prin o linie orizontală, ajunge la noțiunea *jumătate* și ideea despre *împărțire*. Albim cu creta întreaga suprafața jumătății deasupra a mărului, iar jumătatea din jos o ștergem. În figura rămasă copiii vor recunoaște chipul unei *pălării*.

După ce am desemnat tot ce se poate face din cerc, vom trece la linia *ovală*. Intuirea liniei ovale o facem asemănând *mingea* cu *oul*.

Cu ajutorul liniei ovale desemnăm: o *prună*, o *frunză*, un *boboc*, *macul*, *ghinda*, *bostanul*, *pepenel*, *nuca* etc. În jurul fiecărui chip se nasc și se grupează o mulțime de idei. Se desvoaltă *judecata*. De ex. facem *oul*. Din ou se naște *puiul*. Puiul *mâncă*. Dacă mâncă prea mult se sgu'este. E bolnav. Puiul sănătos crește. Folosindune de ocaziune aici putem desvolta și noțiunea numărului *doi*. Puiul are două picioare, două aripi, doi ochi, etc.

Rața are picioare scurte. Picioarele găștii sunt mai lungi, Ale barzei și mai lungi. Crumazul raței e scurt, al găștei mai lung, al barzei și mai lung.

Cu scop de a întări memoria și a pune în lucrare fantazia, punem pe școlari din când în când să desmneze din memorie câte un chip din cele de mai înainte, de ex. o pălărie, un bostan, o nucă, o rață etc., ori le zicem: ați văzut voi cloșca cu pui? Cum e cloșca? Cum sunt puii? Faceți pe tăblițele voastre o cloșcă cu pui!

În multe cazuri vom fi surprinși de rezultat. Mi s'a dat ocaziunea să văd, cum a grupat băiatul puii în jurul unui blidul cu mâncare. Altul a grupat puii

la un loc și deasupra lor a pus cloșca, ca și cum i-ar acoperi cu aripile. Un al treilea a făcut puii sub o corfă, iar cloșca pe dinafară etc.

Fiind la noțiunea numărului doi, să nu uităm a le face idei despre păreche. O păreche de cireșe, de prune, de pui. Desemnăm ochelari, foarfeci, osie de căruț cu două rotițe și altele.

În chipul arătat vom continuă cu desemeul în tot decursul anului, punându-l în serviciul întregului învățământ.

Dupăce scopul meu eră să arat aci numai avantajile lui în serviciul scrierii și a cetitului, cred de superflu a mai continuă procedura în direcțiunea aceasta. Copiii și-au câștigat deja dexteritatea recerută spre a putea face cu ușurință oricare dintre semnele grafice, de aceea cred de bine a trece acum la dezvoltarea sunetelor.

B) Dezvoltarea sunetelor.

Prelegerea I.

Anunțarea țantei.

Pentru ce ne-au trimis părinții la școală?... Ce învățăm în școală?... Pe ce învățăm să scriem?... Din ce învățăm să cetim?... *Așa-i! Azi începem să învățăm a ceti.* Scoateți cartea!

Dezvoltarea sunetului i.

Intuițiune.

Arătăm copiilor chipul de pe pagina 9 din Abece-dar întrebându-i: Ce vedem în chipul acesta? Ce are copilașul în mână? Cum ține degetul dela mână ceealaltă? Ascultați să vă spun eu.

Enarare:

Pe copilul acesta îl chiamă Ionel Mamă-sa i-a adus din târg un căluț de turtă. Turta roșie și frumoasă l-a supris pe Ionel foarte plăcut. Stă uimit de bucurie cu degetul la gură și se miră de frumșeța ei așa: **!**

Stabilirea mimiceii:

Puneți și voi degetul la gură și mirați-vă ca Ionel.

Fixarea literei:

(În intervalul corespunzător depe tabla școlii tragem o liniară mai groasă în forma degetului și în locul unghiei punem un punct zicând:)

Iată așa a ținut Ionel degetul cu unghia în sus când s'a mirat de turtă. *De câte-ori vom vedeă semnul acesta ne vom aduce aminte cum s'a mirat Ionel de turtă.*

Reproducere:

Cum l-a chemat pe copilul acela?... Ce i-a adus mamă-sa dela târg?... Arătați-mi toți cum s'a mirat Ionel de turta cea roșie și frumoasă?... Care știe să-mi arate pe tablă, cum a ținut Ionel degetul cu unghia în sus, când s'a mirat de turtă?

(Vom scoate la tablă copiii cari se vor anunța apoi și pe ceilalți, rând pe rând, să facă semnul lui i în forma degetului lui Ionel).

Aplicare practică:

Arătați-mi semnul acesta și la voi în carte! Cu ce seamănă?... De ce ne aducem aminte când îl vedem?... Cum s'a mirat Ionel de turtă?...

Cetiți-l de câte ori îl vedeți.

Acum vă arat cum se scrie i pe tăbliță.

Scoateți tăblițele! Cum ținem tăblița când scriem?...

Cum prindem condeiul? Puneți vârful condeiului pe jos a intervalului mai îngust.

(Învățătorul arată pe tabla școlii, comandând așa: sus subțire, jos gros, rotund în sus, punct! încă odată! Mai unu! încă unu!)

Umpleți toate intervalurile, așa cum vedeți pe tăblița din carte! (Va urmă)

Predică.

„Nu vă temeți, că iată bucurie mare vestesc vouă, care va fi bucuria tuturor popoarelor: căci astăzi vi-s'a născut Mântuitor, care este Hristos Domnul“.

(Luca II. 9—11.)

Iubiților creștini!

Nainte cu câțiva ani, când ne-am adunat în sf. Biserică să prăznuim sf. Sărbători ale Nașterii Domnului și am ascultat cântările pline de bucurie, cari vestesc Nașterea Mântuitorului nostru Isus Hristos, — ochii inimilor noastre par'că priveau departe spre plaiurile Vifteemului, la o iesle micuță, în carea s'a născut pacea și bunăînțelegerea între oameni.

Dar iată al treilea an de când, ochii inimilor noastre, vrând nevrând sboară spre alte plaiuri... sboară la iubiții noștri, cari nu pot prăznuși împreună cu noi; pe ei îi căutăm acolo de-oparte... pe plaiurile de mi-a-zănoapte și mi-a-zăzi, ori pe plaiurile muntoase ale Carpaților sau pe plaiurile întinse ale Dunării și ale Ison-sului..., unde în loc de pace și bunăînțelegere bubuiesc tunurile, unde să târască oameni șilavi și dobitoace zdrobite și unde în scobituri de pământ trăiesc oameni: feciorii voștri, frații, bărbații, părinții neamurile noastre!!

Unde ești pace și bunăînțelegere, care înainte cu 1917 ani, astăzi te-a născut în ieslea dobitoacelor, intrupându-te în Mântuitorul lumii, în Domnul nostru Isus Hristos!?

Unde?! Aici în locașul său d-zeesc cu noi, și acolo departe cu iubiții noștri!

Căci dacă cu ochii inimilor voastre sunteți acolo departe la iubiții voștri, trebuie să vedeți, că și ei să bucură de ziua aceasta. Iată-i că sparg lădișoarele și pachetele trimise de voi și ochii lor sunt plini de lacrimi, căci să cugetă la voi, cari le-ați trimis bună-tăți din satul lor, împărțind cu ei acele bucăți, cari altădată le-ați mâncat împreună, la vetrele și mesele voastre! Și ascultați numai, că scoțind și ei câte o luminuță o aprind și încep să cânte vestind: „Nașterea lui Hristos“ și să cugetă la voi, cari asemenea faceți, sau cel puțin ar trebui să faceți toți, — în această sfântă zi! Vedeți dar, că Cel ce astăzi s'a născut, este nu numai aici cu noi, ci și cu cei depărtați ai noștri. Căci dacă s'a și strămutat lumea întreagă. El nu s'a strămutat, ci rămâne în veci întruparea bună-tății. Și astăzi este cu aceiaș dragostea față de noi, numai noi nu mai suntem credincioșii cei buni! El și astăzi ne cercetează și dacă astăzi este mai multă supărare ne aduce mai multă mângâiere, și dacă astăzi e mai multă pismă între oameni — seamănă cu atât mai multă iubire; numai noi nu venim în Locașul Său, să culegem mângâierea și iubirea sămănată de El!!

*

Astăzi s'a născut Mântuitorul! Astăzi s'a născut Acela, care a venit să îpuțineze chinurile mari ale vieții, ca să șteargă lacrimile și să mângâie pe cei cari sufăr. A venit la voi mame dulci, părinți, soți și prunci, a căror iubiri nu pot prăznuși sărbătorile împreună cu voi, — a venit să vă mângâie și să vă șteargă lacrimile, căci oamenii nu sunt în stare, ci numai Acela, care azi s'a născut și care chiar pentru aceea a venit la omenimea cufundată în chinuri, — dar și în păcate! Pentru aceasta vă zic și eu cu Evan-gelistul: „Nu vă temeți, că iată bucurie mare ves-

tesc vouă, care va fi bucuria tuturor popoarelor: căci astăzi vi-s'a născut Mântuitor, care este Iisus Hristos!"

Primiți-L cu iubire și luați pildă din viața Lui, plină de chinuri și amar, ca să cunoașteți că amarul este o parte a vieții. Dacă vă veți aduce aminte de blândeța cu care a suportat El chinurile, — veți cunoaște, că și voi trebuie să primiți și suportați amarul și loviturile vieții pământene cu aceea blândețe creștinească ca și El! Și să mai știți un lucru iubiților și anume, că: dacă vă vor și părăsi pe voi toți, Mântuitorul vostru nu vă părăsește nici când! Bucurați-vă dară de Dânsul și primiți-L, primiți-L cu dragoste creștinească în inimile voastre sdruncinate de durere, — căci vă aduce liniște sufletească! Umblați mai des în casa Lui, ca să reverse asupra voastră: darul iubirei și a liniștei sufletești!

*

Iubiților creștini! Ce gândiți voi oare, că iubiților noștri pe câmpul de luptă nu Mântuitorul le dă liniște și tărie sufletească? Ba da! El iubitor creștini! Și mai ales în sărbătoarea aceasta mare a Lui petrece împreună cu pruncii voștri, dându-le putere și credință, că după lupte glorioase îi va mântui de chinurile, cele multe ale războiului! Picătorește în inimile lor credință, care este mai tare, decât orice armă!

El va fi Mântuitorul ostașilor și al nostru al tuturor, aducându-ne pacea mult dorită, căci războiul acesta crâncen, numai iubirea Lui nemărginită o poate fini. Și înainte cu 1913 ani, la primul Crăciun, El a finit războiul cel mare a păcatului, care stăpânea sufletele oamenilor pe acelea vremuri.

Iubiților creștini!

A treia oară sărbarăm în sânge, doliu și durere, praznicul iubirei și al bunătății! Deja a treia oară a bubuit tunurile și s'au omorât oameni la praznicul sfânt al Crăciunului! Amărit a fost primul, plin cu jale a fost al doilea, dar în doliul negru al treilea s'a învăluit deja florile albe ale păcii! În interiorul inimelor crește deja credința, că dacă a patra oară vor vesti clopotele Nașterii Mântuitorului va fi pace... pace mare pe pământ și numai ca de un vis uitat ne vom mai aduce aminte de celea trei Crăciunuri pline cu plâns și tânguire!

În credința aceasta măreață să petreceți sărbătorile Crăciunului! Amin!

Dr. N. R

Aviz.

Cu tot respectul aducem la cunoștința onor. public, că trecând ed. I. (30 mii), a doua (10 mii) și a treia (7 mii), din calendarul nostru diecezan pe a. 1917 am scos de sub tipar a patra ediție în 7 mii exemplare. Aceasta nouă ediție e întreagă și conține tarifa nouă postală și cea a competițiilor de timbru, cari în ediția I nu s'au putut lua.

Prețul unui exemplar este 60 fil. + 15 fil. pentru porto.

La comanda pentru cel puțin 30 esempl. oferim 25% rabat, privindu-ne și francatura.

Cu stimă:

Librăria Diecezană Arad.

CRONICA.

Anul nou în Arad. Sf. liturghie au oficiat-o preoții parohiali Cuvântarea de anul nou a ținut-o părintele Traian Vățianu. După sf. liturghie s'a prezentat la P. S. D. Episcop, clerul și poporul credincios sub conducerea directorului seminarial. Pe lângă această felicitare a credincioșilor, au mai felicitat pe P. S. S. șefii tuturor autorităților civile din Arad.

Botezul Domnului în Arad Casele au fost sfințite în ajun de către preoții, profesorii hirotoniți și clericii ceteți din Arad Sf. liturghie și sfințirea apei a săvârșit-o P. S. S. D. Episcop asistat de preoțimea locală.

Mulțumită. Rog pe bunii mei gratulanți de anul nou, să primească pe această cale sincera mulțumită pentru aducerea aminte de mine, și asigurarea înaltei considerațiuni ce li-o păstrez și pe anul viitor. — R. Ciorogariu.

„Unde sunt șematismele noastre?“ Articolul cu titlul de sus apărut în Nr. 2 al revistei „Biserica și Școala“ este scris de părintele Dr. Gh. Ciuhandu. Semnarea s'a omis din greșala culegătorului și a reviziei.

† **Aron Feier**, mare proprietar, membru al congregației comitatului Hunedoara etc., împărțășit fiind cu sfințele taine, a încetat din viață în 20 Ianuarie a. c. în etate de 80 ani. Înormântarea a fost în 22 I. c. la 2 ore p. m.

Fie-i memoria binecuvântată!

† **Nicolau Bortos**, învățător pensionat, a răposat în etate de 76 ani, în 11 Ianuarie a. c. A fost înormântat în Kevevára (T.-Cubin) la 13 Ianuarie dimineața la orele 10.

Odihnească în pace!

Nr. 12—1916.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ publică concurs pentru următoarele stipendii:

1. Din „Fundațiunea anonimă din comitatul Dobâca“ un stipendiu anual de 100, care se va da unui tânăr român născut în comitatul Dobâca și care-și urmează studiile în una din școlile medii.

2. Din „Fundațiunea Emiliu Dionisie Bașiota Moțiu Dâmbul din Abrud“ un stipendiu anual de K 40, care se va da unui student român gr.-or. sau gr.-cat. de origine din Munții apuseni ori din districtul Năsăudului, care frecventează o școală medie.

Concurenții la unul din aceste stipendii au să-și înainteze petițiile însoțite cu următoarele acte:

- a) Carte de botez;
- b) Atestat școlar de pe anul 1915/16, în original sau în copie legalizată;
- c) Atestat, că urmează cu succes studiile și cu portare bună în anul școlar 1916/7;
- d) Atestat, că sunt lipsiți de mijloace;
- e) Atestat, că sunt născuți pe teritoriul fostului comitat Dobâca, respective că sunt de origine din Munții apuseni ori din districtul Năsăudului, la stipendiu din

fund. Bașiota dovedind concurenții, și că eventual sunt descendenți din această familie.

Petițiile vor fi a se adresa *Comitetului central al Asociațiunii* (Nagyszeben—Sibiu, strada Șaguna Nr. 6) până la 31 Ianuarie 1917

Sibiu, în 4 Ianuarie 1917.

Andrieu Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar suplinitor.

Concure.

Pe baza rezoluțiunii ministeriale Nr. 1806 B. 916, pentru îndeplinirea parohiei **Bogeiu** (Bozsaly), prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de **clasa III-a**.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu toate supraedificatele.
2. Intravilan cu comput anual 10 cor.
3. Pământ extravilan de 10 holde à 1200 st. în p.
4. Bir dela fiecare casă 30 litre cucuruz sfărmat.
5. Drept de pășunat pentru 16 vite.
6. Stolele uzuale după calculul celor 5 ani din urmă.

7. Intregirea din partea statului.

Alesul va avea să supoarte toate dările publice precum să provadă și catehizarea elevilor din parohie, fără altă remunerațiune.

Reflectanții la aceasta parohie să-și trimită cererile concursuale ajustate cu documentele de evalueare și cu atestate despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Bogeiu (Bozsaly) oficiului protopresbiteral din Oradea-mare, iar dânsii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare pentru a-și arată desteritatea în tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Satulbarb** (Ujbártfalva) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt următoarele:

1. În bani gata 548 cor. Intregirea salariului se va cere dela stat.
2. Scripturistica 10 cor.
3. Pentru conferință diurnul staverit de superioritate
4. Dela înmormântări mari 2 cor. Dela înmormântări mici 1 cor.
5. Cvarțir corăspunzător, de a cărui curățire internă se va îngriji alesul și grădină de legume.
6. Învățătorul ales, este îndatorat să conducă strana în sf. biserică, să instrueze elevii și adulții în cântările bisericesti, să-i conducă și supravegheze la sf. biserică, fără altă remunerațiune și să provadă în parohie cantoratul.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Cererile concursuale au să fie însoțite de următoarele:

- a) Extras de botez.
- b) Diplomă învățătorescă. Dacă respectivul a absolvat la institut străin, e obligat să alătore atestat

de evalueare din limba română, cântări bisericesti și tipic.

c) Atestat de apartinență.

d) Atestat de conduită.

e) Eventuale atestate de serviciu.

f) Declarație referitoare la serviciul militar, întru cât e asentat și și-a îndeplinit sau nu serviciul militar.

Cererile de concurs astfel instruite se vor adresa comit. par. din Satulbarb, și înaiute la Prea O. Oficiu protopopesc al Orăzii-mari, în termen regulamentar.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath* protopopul Orăzii mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională ort.-română din **Bogeiu** (Bozsaly), se publică concurs, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

1. Plată din lada bisericeii 600 cor.

2. Cvarțir corăspunzător.

3. Stole îndatinate.

4. Pentru participare la conferințe, diurnele staverite de autorități superioare.

5. Intregirea dela s'at.

Parohia se va îngriji de încălzitul și curățitul salei de învățământ.

Alesul va avea să provadă și învățământul adulților, precum și strana și alte trebuințe cantonale, instruind elevii în cântările bisericesti, conducându-i regulat la sf. biserică.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a înainta cererile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului par. din Bogeiu, la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare, la sf. biserică din loc, spre a se arată poporului, dovedindu și capabilitatea în tipic și cântare.

Bogeiu, la 1/14 Ianuarie 1917.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

În conformitate cu ordinul consistorial Nr. 1797 B. 1916, pentru îndeplinirea parohiei **Stracoș** (Isztrákos), prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de **clasa III-a**.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Dela fiecare număr de casă câte o măsură de cucuruz sau prețul curent.
2. Două intravilane cam de 4 cubule de sămăntură și un șes pentru fân cam de 1/2 jugăr.
3. Stolele uzuale și anume pentru prohodul cel mare 10 cor., Istâlp 2 cor., predică și iertăciuni 2 cor., evanghelia lui Lazar la groapă 2 cor., liturgie privată 2 cor., o feștanie 2 cor.

Darea erarială pentru pământul parohial, o va solvi alesul paroh, care se va îngriji singur de locuință. Preotul are să catehizeze în parohie.

Cei-ce doresc a ocupa acest post sunt poștiți a se prezenta în termenul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arată desteritatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele sunt a se adresa comitetului parohial gr-ort. din Stracoș (Isztrákos) și a se înainta P. On. oficiu protopresbiteral gr.-or. român în Oradea mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Orăzii mari.

—□—

1—3

În virtutea ordinului consistorial Nr. 2324 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei din **Chișirid** (Kisü-ögd) devenită vacantă, se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“.

Parohia este de **clasa II-a**.

Venitele sunt următoarele:

1. Casă parohială cu grădină.
2. Folosința unei sesiuni parohiale (32 jughere catastrale).
3. Dreptul de pășunat și pădure după pământul parohial.

4. Birul preoțesc dela fiecare uumăr de casă, câte o măsură de grâu, iar dela cei fără pământ o măsură de cucuruz, sau prețul curent al acestora.

5. Stola îndatinată.

6. Întregirea dotațiunii dela stat.

Contribuțiunea erarială după pământul parohial o va suportă jumătat; parohul ales, jumătate comuna bisericească. Preotul va avea să catehizeze regulat.

Reflectanții la acest post, au a se prezenta în termenul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și dovedi destoinicia în cântări, tipic și oratorie.

Concursele ajustate sunt a se adresa comitetului parohial gr-ort. român din Chișirid (Kisürögd) și a se înainta oficiului protopopesc gr-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

În urmarea ordinului Ven. Cons. din Oradea-mare de sub Nr. 3440 B. 916, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de **clasa a II-a Sitani** (Szi-tány), tractul Beiuș, devenită vacantă prin moartea preotului Ioan Cristea, cu termen de recurgere de **30 zile**, dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, pe lângă următorul beneficiu:

1. Casă parohială cu intravilan.
2. Pământ parohial de 16 jughere.
3. Bir preoțesc câte 15 litri cucuruz sfărmat și una zi de lucru dela fiecare casă.
4. Stolele îndatinate.
5. Întregirna superioară dela stat.

Alesul va suportă toate dările după beneficiul său parohial.

Cei-ce reflectează la aceasta parohie sunt poftiți să-și înainteze re-urserle lor, adresate comitetului parohial pin Sitani oficiului protopopesc din Beiuș, iar în vre-o duminică ori sârbătoare, pe lângă observarea regulamentului, să se prezenteze în sf. biserică din Sitani spre a-și arată desteritatea în cântare tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. protopopesc.

—□—

1—3

Pe baza ord. consistorial Nr. 1805 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei **Bucium** (Tökefalva) cu filia Topești, devenită vacantă, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele sunt următoare:

A) Din Bucium:

1. Pământul, parte arător parte fânaș 32 jugăre catastrale și un intravilan,
2. Dela 60 numere câte 1/2 vică cucuruz sfărmat, sau prețul curent.
3. Dela fiecare casă una zi de lucru.

B) Din Bucium:

1. Pământ, parte arător parte fânaș 12 jugăre catastrale și un intravilan.
2. Dela 50 numere câte 1/2 vică cucuruz sfărmat sau prețul curent.
3. Dela fiecare casă câte una zi de lucru.
4. Întregire dela stat, conform cvalificațiunii preotului.

Darea erarială pentru pământul parohiei o sol-vește parohul.

Reflectanții la acest post, au a se prezenta în termenul defipt în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arată desteritatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele sunt a se adresa comitetului parohial gr.-or. român din Bucium (Tökefalva) și a se înainta oficiului protopopesc gr-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Conform ordinului consistorial Nr 1813 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei **Cotiglet** (Kötliget) prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Parohia este de **clasa III-a**.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu 2 odăi și 1 culină grădină intravilan, 1 holdă catastrală și 10 jugăre pământ arător.
2. Bir preoțesc la toată casa 1 vică cucuruz sfărmat ori prețul curent precum și una zi de lucru cu mâna, ori prețul curent.
3. Stola îndatinată.
4. Întregire dela stat.

Darea erarială pentru pământul parohiei o sol-vește parohul. Preotul va avea să catehizeze regulat.

Cei-ce doresc a reflectă la acest post sunt îndatorăți a se prezenta în termenul concursual în vre-o duminică sau sârbătoare în sf. biserică, pentru a-și arată aptitudinea în cântări, tipic și oratorie.

Cererile concursuale sunt a se adresa comitetului parohial gr. ort. din Cotiglet (Kötliget) și a se înainta oficiului protopresbiteral gr-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Amăsurat ordinului consistorial Nr. 1812 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei **Hidișelul de jos** (Alma-mező) prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Parohia e de **clasa III-a.**

Venitele acestei parohii sunt:

1. Uzufructul alor 7 (șapte) holde pământ; din care $1\frac{1}{2}$ holdă e fâneaț, restul e loc arător.
2. Stola legală; anume: Înfirmantare mică 2 cor., înfirmantare mare 8 cor., botez 1 cor., feștanie 1 cor.

3. Intregire dela stat.

Preotul va avea să țină regulat catehizările la școlile din parohie.

Darea erarială pentru pământul parohiei, o solvește parohul, care se va îngriji însuși de locuință.

Cei-ce doresc a reflectă la acest post au a se prezentă în termenul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică, pentru a-și arată desteritatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele sunt a se adresă comitetului parohial gr.-or. român din Hidișelul de jos (Almamezö) și a se înaintă oficiului protopresbiterial gr.-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Ora-zii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă preotul Iosif Petcu din **Bazoș** să escrie concurs în termenul rezoluției Ven Cosistor Nr. 5973/1916 concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Fiitorul capelan va beneficia $\frac{1}{2}$ din venitele împreunate cu parohia parohului Iosif Petcu afară decougruă și beneficiulcasei parohiale cari sunt rezervate parohului. Va beneficia deci $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială și $\frac{1}{2}$ din birul și stola legală. Alesul va avea să stea la dispoziția parohului în afaceri oficioase va avea să se îngrijască însuși de locuință. să solvească dările după beneficiul asigurat în acest concurs și în fine să provadă catehizațiunea la toate școlile din loc fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa I. și deci dela recurenți să recere ecalificațiunea prescrisă în concluzul sinodului eparhial Nr. 84. II. 910.

Recurenții cari vor dovedi aceasta ecalificațiune și ar dori să reflecteze să-și înainteze petițiunile de concurs adresate comitetului parohial din Bazoș și ajustate cu documentele recerute în original [restras de botez, Testimoniu de pe cl. III. și cel de maturitate, absolutoriului teologic, testimoniu de ecalificațiune preoțească, atestat de aparțineță și atestat de serviciu:] la oficiul protoprezbiterial gr.-or. rom. din Temeșvá-Gyár-város (Timișoara fabric) și totodată să se prezinte pelângă observarea dispozițiilor regulamentare (§ 33 din regulamentul p. parohii) în vre-o Duminică ori Sârbătoare în sf. biserică pin Bazoș spre a-și arată desteritatea în cântare, oratorie și tipic.

Dat în ședința com. par. gr.-or. rom. din Bazoș ținută la 12 Nov. n. 1916.

Constantin Pigli m. p.
preșcdinte.

Dimitrie Țigu m. p.
notar.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea* adm. ppbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III. din **Sârbi** pprezbiteratul Halmagiului devenită în vacanță prin trecerea în deficiență a parohului Irimie Sirca conf. ord. V. Consistor diec. Nr. 5110/1916 să publică concurs cu termen de **30 zile** dela I aparție acestuia în foaia of. „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal. 2. Stolele legale. 3. Eventualul ajutor de stat. 4. Neștiind casă parohială, parohia va închiria pe speșele sale proprii până la alte dispoziții o casă acomodată cu supraedificate și grădină.

Alesul va fi îndatorat să poarte dările publice după venitele sale preoțești, și se catehizeze la școala conf. din loc, fără alta remunerație.

Doritori de a ocupa acest post sunt poștiți, ca recursele lor ajustate conf. regulamentului, cu toate documentele prescrise, eventual și un atestat de serviciu și adresate comitetului pr. gr.-or. rom. din Sârbi (Szerb) să le înainteze în termenul de sus oficiului ppresbiterial gr.-or. rom. din Halmagiu (Nagyhalmagy).

Reflectanții sunt obligați a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare sub durata concursului, în sf. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în celea rituale și predicamente.

Din ședința comitetului par. din Sârbi ținută la 7/29 Decembrie. 1916.

Irimie Sirca m. p.
preot preș. com. p.

Irimie Cristea m. p.
inv. not. com. p.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* m. p. pprezbiter.

—□—

3—3

Cronica bibliografică.

„Calendarul Asociațiunii pe anul 1917“. A eșit de sub tipar și se poate procură dela biroul Asociațiunii, Strada Șaguna Nr. 6 în Sibiiu — Nagyszeben: Se vinde cu prețul de **60 fil.** plus 10 fil. porto postal, Librăriilor și altor revânzători, la comande mai mari. li-se dă rabatul convenit.

Calendarul Asociațiunii e cel mai bogat în cuprins și cel mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru.

Pe lângă însemnarea zilelor și sărbătorilor de peste an, arată un blarea vremii și semnele de timp, întunecările de soare și de lună, și cuprinde povește economice pentru fiecare lună.

Cuprinde mai departe: taxele de poștă și telegraf, taxele de timbre și mărcile postale după tarfa cea nouă; tabela pentru socotirea intereselor, și târgurile.

Calendarul Asociațiunii cuprinde o lectură bogată și aleasă: Povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, pilduri folositoare, poezii, proverbe și glume de tot felu, toate scrise și întocmite pentru înțelesul tuturor.

Calendarul e înfrumșetăt cu mai multe culuri.

Calendarul Asociațiunii să nu lipsească din nici o casă românească, și fiecare Român să-și țină de datorință a avea la casa sa un sfătuitor bun și înțelept, cum e Calendarul Asociațiunii pe anul 1917.

Cei-ce doresc să aibă Calendarul Asociațiunii, să grăbească a-l comandă dela:

„Biroul Asociațiunii“,
Nagyszeben — Sibiiu, Str. Șaguna 6.